

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	MA
1.6 Szak / Képesítés	A kulturális örökség kutatása és hasznosítása

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Modern módszerek és kutatási irányzatok a régészetben (kutatási szeminárium) HMM 1104						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás		3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás		3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					3
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					XX
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					XX
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					XX
Vizsgák					XX
Más tevékenységek:					XX
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	42				
3.8 A félév össz-óraszám	28				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> • Számítógépkezelési alapismeretek • Egy idegen nyelv ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Vetítési lehetőség, internet kapcsolat
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumokon való min. 50% jelenlét • Szemináriumi dolgozatok elkészítése

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Egy régészetelméleti kutatási projekt elkészítése • A régészetelméleti alapfogalmak megismerése • A régészeti kutatás értelmezési módszereivel való megismerkedés • Fogalmi és tárgyi ismeretek elsajátítása • A tárgy ismeretéhez szükséges módszerek elsajátítása • A módszerek helyes használata a kutatás során • Az elsajátított információk írásban és szóban, anyanyelven és egy választott idegen nyelven továbbadásának képessége
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar nyelvű terminológia elsajátítása • Az elsajátított alapismeretek felhasználása más rokon szakterületek helyzeteinek, eseményeinek leírásában • Továbbképzési indíttatás • Esettanulmányok feldolgozása és értékelése • Kutatási projektekből való részvétel

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A modern kutatási irányzatok és módszerek szeminárium a kulturális örökség és a régészet területén használt régészet- és társadalomelméleti fogalmakkal ismerteti meg a hallgatókat. Betekintést nyújt a kutatási irányzatok történetébe illetve vizsgálja a régészeti fogalmak és modellek fejlődését. A szeminárium során elemzésre kerülnek a különböző kutatási irányzatok (marxizmus, neo-evolucionizmus, processzualizmus, posztprocesszualizmus stb.) a magiszteri hallgatók elsajátítják a kutatás elméleti és gyakorlati eszköztárát.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A szeminárium rávezeti a hallgatókat a régészetelmélet és társadalom elmélet alkalmazásának fontosságára a szeminárium résztvevői a szemináriumi tematikus viták során fejleszthetik a tudományos párbeszédre vonatkozó és érvelési képességeiket. Alkalmazzák a társadalom és régészetelméleti modelleket a kutatás és tudományos párbeszéd során. A hallgató csoportmunkában vesznek részt. A szeminárium résztvevői bevezető előadásokat hallgatnak, a felvetett témákról vitáznak és szemináriumi dolgozatok készítenek.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

1. A régészetelmélet fogalomtára és a modern kutatási irányzatok. Az egyéni kutatási témák kiválasztása.	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
2. A kultúrtörténeti irányzat. Kutatástörténeti bemutatás.	Multimédiás vetítés,	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
3. A Processzualizmus. Kutatástörténeti bemutatás (I).	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
4. A Processzualizmus. Kutatástörténeti bemutatás (II).	Multimédiás vetítés, vita	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
5. A proceszualista régészetben használt régészeti és a kulturális antropológiai modellek.	Multimédiás vetítés, vita	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
6. A centrum-periféria elmélet. Kutatástörténeti bemutatás (I)	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
7. A centrum-periféria elmélet. Kutatástörténeti bemutatás (II)	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
8. A feminista régészet. Kutatástörténeti bemutatás.	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
9. A Poszt processzualizmus. Kutatástörténeti bemutatás (I).	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
10. A Poszt processzualizmus. Kutatástörténeti bemutatás (II).	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
11. Szociáldarwinizmus. Kutatástörténeti bemutatás. Darwini evolúció és evolúcionista régészet	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
12. Strukturizmus és a strukturalista régészet.	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
13. Marxizmus. Kutatástörténeti bemutatás. Régészet és új-marxista régészet.	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.
14. Feminizmus és feminista régészet.	Multimédiás vetítés	<i>Kulcsszavak:</i> elméleti áttekintés, fogalom magyarázat, kutatástörténeti áttekintés.

Könyvészet:

1. K. R. Dark: *Theoretical Archaeology*. Ithaca, New York, 1995, Cornell University Press.
2. D. Hicks, M. C. Beandry: *Historical Archaeology*. Cambridge, 2007, University Press.
3. John Moreland: *Archaeology and Text*. London, 2001, Duckworth.
4. S. South: *Methods and Theory in Historical Archaeology*. New York, 1977, Academic Press.
5. B. G. Trigger: *A History of Archaeological Thought*. Cambridge, 1989, Cambridge University Press.
6. C. Renfrew, P. Bahn : *Régészet. Elmélet, módszer, gyakorlat*. Budapest, 1999.
7. P. Bahn: *Bluff Your Way in Archaeology*, Horsham, 1989.
8. R. Bernbeck, *Theorien in der Archäologie*, Tübingen, Basel, 1997.
9. J. Hodder (Ed.): *Archaeological Theory in Europe. The Last Three Decades*, London, 1991.
10. I. Hodder: *Symbols in action. Ethnoarchaeological studies of material culture*, Cambridge, 1982.
11. Fl. Gogâltan: *Nevoia de teorie?*, în C. Gaiu, H. Bodale (Coord.), *Centru și periferie. Lucrările colocviului național, Bistrița 23-25 aprilie 2004*, Cluj-Napoca, 2004, 7-16.
12. R.H. McGuire: *A Marxist Archaeology*, San Diego, 1992.
13. M. Anghelinu: *De ce nu există teorie în arheologia preistorică din România?* [Pourquoi n'existe pas une théorie dans l'archéologie préhistorique de la Roumanie?], în *Sargetia*, XXX, 2001-2002, p. 39-49.
14. M. Babeș : *Marile etape ale dezvoltării arheologiei în România* [Les grandes étapes du développement de l'archéologie en Roumanie], *SCIVA*, 32, 3, 1981, 319-330.
15. M. Babeș: *Arheologia și societatea. O privire retrospectivă*, în 22, XIII, 654, 10-11.
16. Fl. Curta, *Contribuții privind conceptul de caracter etnic (etnicitate) în arheologia contemporană* [Some Remarks on the Concept of Ethnicity in Contemporary Archaeology], *Arheologia Medievală*, IV, 2002, 5-25.
17. I. Hodder: *Reading the Past: Current Approaches to Interpretation in Archaeology*. Cambridge, 1986, Cambridge University Press.

18. I. Hodder: Postprocessual archaeology and the current debate. [in:] Processual and Postprocessual Archaeologies: Multiple Ways of Knowing the Past. Preucel, R. (ed.), Occasional Paper, No 10, Center for Archaeological Investigations, Southern Illinois University, 1991, Carbondale, 30– 41.
19. T. S. Kuhn: The Structure of Scientific Revolutions. 2nd ed. Chicago, 1970, University of Chicago Press.
20. L. R. Binford: *Debating Archaeology*, San Diego, 1989.
21. R. Carneiro: *A theory of the origin of the state*, în *Science*, 169, 1970, 733-738.
22. R. Carneiro: *The chiefdoms as precursor of the state*, în G. Jones, R. Kautz (Ed.), *The transition to statehood in the new world*, Cambridge, 1981, 39-79.
23. D. Gheorghiu: Centres and peripheries amongst archaeologists – archaeological theory after communism, în *Antiquity*, 77, 295, 2003, 170-171.
24. Fl. Gogâltan: „Centru” și „periferie”. I. Între teorie și realitate arheologică [Core and periphery. I. Between theory and archaeological reality], în *Revista Bistriței*, XVIII, 2004, 39-62.
25. D. L. Clarke (Ed.): *Models in Archaeology*. London, Methuen, 1972.
26. Centre and periphery. *Comparative Studys in Archaeology*. One World Archaeology II, T. C. Champion (Ed.) London, Unwin Hyman, 1989
27. Ch. Chase-Dunn, Th. D. Hall: The Historical Evolutions of World-Systems. *Social Inquiry*, 64, 1994, 257–280.
28. -A. G. Frank: Bronze Age World System Cycles, în *Current Anthropology* 34, 4, 1993, p. 383–429.
29. R. A. Denmark, J. Friedman, B. K. Gills, G. Modelski (Eds.): *World System History. The social science of long term change*. London-New York, 2000, Routledge.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás megismerteti a hallgatókat jövőbeli történész-régész karrierjükhöz szükséges társadalomelméleti és régészetelméleti alapinformációkat.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium / Labor		Kollokvium és a szemináriumi dolgozat értékelése	50%+50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumi dolgozat bemutatása 			

Kitöltés dátuma

2020.03.27.

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020.03.27.

Intézetigazgató

dr. Nagy Róbert, docens